Kiesraad

Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.kiesraad.nl

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer drs. P. E. Heerma
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
Nederland

Inlichtingen
kiesraad@kiesraad.nl

Ons kenmerk
2026-0000453709

Datum 4 september 2026
Onderwerp Invoering wet Hulp in stemhokje

Geachte heer Heerma,

Graag vraag ik uw aandacht voor de uitvoeringscomplexiteit van het wetsvoorstel “Nadere regels voor bijstand in het stemhokje”. Dit is zowel door de VNG en de NVVB als de Kiesraad in het bestuurlijk overleg met uw ministerie van 29 juni 2026 aan de orde gesteld. Ook in de voorbereidingen is in de afgelopen periode in ambtelijk overleg met het ministerie herhaaldelijk gewezen op de gevolgen voor de uitvoering, mede gelet op het ambitieuze tijdspad voor invoering. In het Kamerdebat d.d.1 juli heeft u opgemerkt dat u zich met de Kiesraad en gemeenten inzet om inwerkingtreding per 1 januari 2027 mogelijk te maken, zodat de nieuwe wetgeving geldt bij de komende Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen.

De impact van deze wetswijziging voor gemeenten is groot. Om een eventuele invoering van het wetsvoorstel per 1 januari 2027 te faciliteren, is de Kiesraad terstond en voortijdig begonnen met de voorbereidingen om gemeenten en stembureauleden te ondersteunen bij de implementatie van het wetsvoorstel. Het gaat dan met name om het aanpassen van instructies voor stembureauleden en het aanpassen van de processen-verbaal. De Kiesraad kan het zich niet veroorloven te wachten met het voorbereiden van deze ondersteuning tot de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer is afgerond en zal zijn ondersteuning dan ook onder voorbehoud van inwerkingtreding zo snel mogelijk beschikbaar stellen. Gemeenten moeten namelijk hun processen op tal van aspecten aanpassen, zoals de inrichting van het stemlokaal en de werving, selectie en training van stembureauleden. Dit komt voor gemeenten boven op de voorbereiding van een dubbele verkiezing die al veel van hen vraagt. Bij veel gemeenten en stembureauleden roept dit de herinnering op aan de dubbele verkiezing in 2023 waarvan de Kiesraad bij de evaluatie concludeerde dat de organisatie (en de uitvoering) van het verkiezingsproces onder grote druk heeft gestaan.

De Kiesraad heeft eerder geadviseerd grote wijzigingen in de Kieswet niet voor het eerst toe te passen bij dubbele verkiezingen, omdat deze al veel extra inspanning vragen van gemeenten. Het wetsvoorstel “Nadere regels voor bijstand in het stemhokje” heeft impact voor alle stembureaus en alle kiezers. Immers ook kiezers die geen hulp ontvangen, moeten weten dat de regels zijn veranderd en zullen stembureauleden mogelijk vragen om toelichting.

Kiesraad

Datum
1 september 2026

Ons kenmerk
2026-0000453709

Het gaat om fundamentele waarborgen in het verkiezingsproces zoals stemgeheim, stemvrijheid en de uniciteit van de stem, die bovendien om een gedragsverandering bij stembureauleden (én kiezers) vraagt.

Hoewel de Kiesraad zich voortijdig inspant om gemeenten en stembureauleden adequaat voor te bereiden, adviseert de Kiesraad u zelf bij VNG en NVVB te verifiëren dat gemeenten klaar zijn voor de uitvoering van deze nieuwe taak en dit te betrekken bij de behandeling in de Eerste Kamer en bij uw brief over inwerkingtreding van het wetsvoorstel.

Gaarne tot een nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

W.J. Kuijken
Voorzitter